

Školský vzdelávací program pre 2. ročník hudobného odboru, predmet: hra na keyboarde

Názov predmetu	Hra na keyboarde
Ročník	Druhý
Učebný plán	Č. 3
Časový rozsah výučby	1,5 hodiny týždenne
Stupeň vzdelania	ISCED 1B
Názov ŠVP	Štátny vzdelávací program ZUŠ v SR
Názov ŠkVP	Školský vzdelávací program ZUŠ, Štefánikova 20, Michalovce, Iskrenie talentov
Forma štúdia	Denná
Vyučovacia jazyk	Slovenský
Spracoval	Maroš Závický
Koordinátor ŠkVP	PaedDr. Alena Hersteková
Schválené dňa	25. augusta 2009

Charakteristika vyučovacieho predmetu

Hudba ako jedna z múz veľmi úzko súvisí s fyzikou a matematikou. Možno práve vďaka fyzikálnej podstate zvuku prenikla do oblasti hudby v značnej miere práve elektronika, ktorá má za sebou približne sto rokov vývoja. Je to celkom logický vývoj hudobného inštrumentária, ktorý ide ruka v ruke s celkovým vývojom technológií.

Do skupiny elektronických klávesových hudobných nástrojov patria: organy, digitálne klavíry, syntetizátory, keyboardy. Práve posledne menovaný sa stal na prelome 20. a 21. storočia veľmi populárny a žiadaný. Tento nástroj, ktorý sa teší rastúcej obľube, nám ponúka široké možnosti využitia. Je veľmi dôležité, aby príslušný systém výučby zodpovedal možnostiam nástroja a želaniam a očakávaniam žiakov.

Ako najvhodnejší sa javí ten smer výučby, ktorý vychádza z čiastočného prepojenia učebných osnov hry na klavíri s bohatými možnosťami, ktoré poskytuje tento moderný nástroj. Pri tom musíme mať na pamäti, že tieto dva nástroje nemožno porovnávať, pretože vo svojej podstate sú úplne odlišné.

Ciele vyučovacieho predmetu

Všeobecné ciele

Cieľom predmetu je rozvíjať základy keyboardovej hry, prehľbovať technické a výrazové schopnosti u žiaka a viesť ho k využívaniu zvukovej, rytmickej a pamäťovej palety nástroja a k aranžovaniu jednoduchších skladieb. Pestovať hru z listu a orientovať sa v tabuľke akordov. Rozvíjať schopnosť samostatného štúdia. Zapájať žiakov do komornej hry. Orientovať žiakov na skladby aj slovenských autorov. Vzbudiť u detí záujem o hru na nástroji, naučiť ich hudbu počúvať, prežívať a vytvárať. Štandardná hudba, ktorej výrazovými prostriedkami sú melódia, harmónia a rytmus, nevzniká náhodne, ale riadi sa určitými pravidlami. Poznávať tieto pravidlá, popísať a roztriediť hudobný materiál využiteľný v modernej populárnej hudbe je práve to, o čo sa budeme usilovať.

Špecifické ciele

Kognitívne

- Plynule čítať náročnejší notový zápis.
- Učiť sa zapamätať si notový zápis väčšieho rozsahu.
- Zapamätať si, rozlíšiť a správne používať nové hudobné termíny.

Afektívne

- Emocionálne prežiť skladby.
- Rozlišovať charakter skladby.
- Porovnať rôzne spôsoby vlastnej aj počúvanej interpretácie skladby.

Psychomotorické

- Interpretovať na nástroji vlastnú hudobnú predstavu.
- Aplikovať dynamické znamienka v hre na nástroji.
- Rozvíjať sluchovú vnímavosť.
- Zahrať správne jednotlivé spôsoby tvorenia tónu (legato, staccato, tenuto).

Vzdelávanie smeruje k tomu, aby žiaci dokázali:

- rozvoj technickej zručnosti (kantilény) v oboch rukách – nepodceňovať technický rozvoj ľavej ruky,
- ľahšie melodické ozdoby – príraz
- zväčšovanie rozpätia rúk (sexty, skoky)
- hra spamäti - podľa individuálnych dispozícií žiaka
- hudobný materiál z nižších ročníkov používať na hru z listu,
- štúdium rytmov Pops, March, Polka, Waltz, Country, ...
- stupnice durové a molové súbežne,
- hra legato, tenuto, staccato, dynamika, frázovanie,
- orientácia v akordických značkách a ich zápis,
- dodržiavanie klavírneho prstokladu,
- hra jednoduchých ľudových piesní s využitím harmonických funkcií
- orientácia v základných akordických značkách
- pri hre skladieb s akordickými značkami v ľavej ruke viesť žiaka k používaniu obrátov akordov (čo najmenej skokov v ľavej ruke!),

Kognitívna oblasť:

- plynule čítať notový zápis
- zapamätať si krátku skladbu,
- určiť základné kontrasty v tempe
- vysvetliť dynamiku tónov.

Afektívna oblasť:

- vystihnúť charakter danej hudobnej myšlienky v skladbe,
- zvoliť správne tempo pre interpretáciu skladby,

Psychomotorická oblasť:

- synchronizovať tóny pri hre na klavíri so základnými metricko-rytmickými hodnotami,
- preukázať schopnosť použitia prstovej techniky pri rýchlejších tempách,

- usporiadať pravidelné dýchanie pri hre v hudobných skladbách
- dynamicky transformovať obsah skladby

Výchovno-vzdelávacie stratégie

Základné kľúčové kompetencie a spôsobilosti žiaka v druhom ročníku rozvíjame nasledovne:

1. Sociálno-komunikačné spôsobilosti

Vo vyučovacom predmete hra na keyboard využívame pre utváranie a rozvíjanie tejto kľúčovej kompetencie výchovné a vzdelávacie stratégie, ktoré smerujú k tomu, aby žiaci vedeli:

- kultúrne a súvisle sa vyjadrovať, používať hudobnú terminológiu primeranú veku a schopnostiam žiaka,
- aktívne počúvať, sústredene pracovať a náležite reagovať,
- uplatniť ústretovú komunikáciu pre vytváranie dobrých vzťahov so spolužiakmi, učiteľmi, rodičmi a ďalšími ľuďmi, s ktorými prichádzajú do kontaktu.

2. Spôsobilosti v oblasti matematického a prírodovedného myslenia

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci vedeli:

- rozvíjať schopnosť objavovať, pýtať sa a hľadať odpovede, ktoré vedú k systematizácii poznatkov,
- v každodenných situáciách mať schopnosť používať modely logického a priestorového myslenia
- objavovať, pýtať sa a hľadať odpovede, ktoré vedú k tvorivosti.
- uvedomele pracovať s rytmickým pôdorysom skladby.

3. Spôsobilosti v oblasti informačnej a komunikačnej technológie

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci vedeli:

- využívať a počúvať digitálne zdroje.

4. Spôsobilosti učiť sa učiť sa

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci vedeli:

- spoľahlivo a úspešne zaznamenávať a zapamätávať si informácie, spomenúť si na ne a využívať ich pri praktickej zručnosti v hre na klavíri.
- vytrvalo, iniciatívne a samostatne sa učiť a získavať informácie.
- hodnotiť informácie a využívať ich aj v medzipredmetových vzťahoch.

5. Spôsobilosť riešiť problémy

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci vedeli:

- hľadať a využívať rôzne informácie,
- skúšať viaceré možnosti riešenia problému,
- overovať správnosť riešenia a osvedčené postupy aplikovať pri podobných alebo nových problémoch.

6. Osobné, sociálne a občianske spôsobilosti

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci vedeli:

- uvedomovať si svoje silné a slabé stránky,
- uvedomovať si svoje práva a povinnosti a aktívne ich realizovať,
- kontrolovať vlastné konanie,
- mať zodpovednosť a schopnosť dodržiavať dohody.

7. Spôsobilosť vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci vedeli:

- tvoriť a prijímať umenie,
- pomenovať druhy umenia, ich špecifické zákonitosti a vyjadrovacie prostriedky.
- vyjadriť svoj názor i vkus
- ovládať základné pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu).

Stratégia vyučovania

Pri vyučovaní sa budú využívať nasledovné metódy a formy práce:

Názov tematického celku	Stratégia vyučovania	
	Metódy	Formy práce
1. Základy hry na nástroj	<ul style="list-style-type: none">• slovná metóda• názorná metóda• praktická metóda• reproduktívna metóda	<ul style="list-style-type: none">• individuálna práca na vyučovacej hodine• domáca príprava na vyučovaciu hodinu
2. Hudobno-teoretické poznatky	<ul style="list-style-type: none">• analyticko – syntetická metóda• deduktívna metóda• informačno-receptívna metóda• problémový výklad	<ul style="list-style-type: none">• individuálna práca na vyučovacej hodine• domáca príprava na vyučovaciu hodinu
3. Hudobno-výrazové prostriedky	<ul style="list-style-type: none">• reproduktívna metóda• heuristická metóda	<ul style="list-style-type: none">• počúvanie hudobných nahrávok a interpretácie učiteľom

Učebné zdroje

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

Názov tematického celku	Odborná literatúra	Didaktická technika	Materiálne výučbové prostriedky	Ďalšie zdroje
1. Základy hry na nástroj	podľa výberu - učiteľa	- videotechnika, CD, DVD, - zvukové pomôcky:	ilustrácie	- internet
2. Hudobno-teoretické poznatky	podľa výberu - učiteľa	Prehrávač, vzorový prednes učiteľa		- knižnica
3. Hudobno-výrazové prostriedky	podľa výberu - učiteľa	- videotechnika, CD, DVD - zvukové pomôcky		- internet

Obsah vzdelávania

TEMATICKÝ CELOK	KOMPETENČNÉ OBSAHOVÉ ŠTANDARDY	VÝKONOVÉ ŠTANDARDY	KRITÉRIA HODNOTENIA	METÓDY A PROSTRIEDKY HODNOTENIA
1. Hra na nástroji	<p>Učiť žiaka ovládať:</p> <ul style="list-style-type: none"> • orientácia na klaviatúre- hra menších skokov a prenášanie ruky do vzdialenejších polôh • rozvoj samostatnej predstavy agogických zmien, • dopĺňať harmonickú zložku o širší akordický rozsah pri improvizácii • uvedomelú hru spamäti • ozvíjanie hudobných skúseností žiaka • rozvoj technickej zručnosti (kantilény) v oboch rukách – nepodceňovať technický rozvoj ľavej ruky, • ľahšie melodické ozdoby – príraz • zväčšovanie rozpätia rúk (sexty, skoky), • hra spamäti - podľa individuálnych dispozícií žiaka • hudobný materiál z nižších ročníkov používať na hru z listu, • štúdium rytmov Pops, March, Polka, Waltz, Country, ... • stupnice durové a molové 	<p>Žiak si má osvojiť:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prehľad pri väčšom rozsahu pohybu rúk na klaviatúre • hru dvojhmatov v legate, a hru jednoduchých akordov • realizáciu samostatnej predstavy agogických zmien a charakteru skladby • vyberajú zvukové vzorky (Voice) a typ hudobného aranžmánu (STY- LE), • definujú funkcie ovládania automatického hudobného sprievodu: Acmp On/Off, 	<p>Žiak zvládol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • základné návyky pri hre: • orientácia rúk na klaviatúre vo väčšom rozsahu • hru dvojhmatov v legate, akordov • hru skladby s uplatňovaním svojej predstavy a dynamických znamienok • repertoárové požiadavky • skladby podľa individuálneho plánu v triednej knihe • rozsah látky na ročníkovú prehrávku- tri skladby rozdielneho charakteru 	<ul style="list-style-type: none"> • práca na vyučovacej hodine • domáca úloha zameraná na precvičovanie základných návykov pri hre na keyboarde, • pochvala, povzbudenie, kritika • autoevalvácia • motivácia prostredníctvom úspešných žiackych vzorov • triedny koncert 2x ročne, interný koncert, kultúrne vystúpenie, verejný koncert • záverečná ročníková prehrávka

	<p>súbežne,</p> <ul style="list-style-type: none"> • hra legato, tenuto, staccato, dynamika, frázovanie, • orientácia v akordických značkách a ich zápis, • dodržiavanie klavírneho prstokladu, • hra jednoduchých ľudových piesní s využitím harmonických funkcií • orientácia v základných akordických značkách • pri hre skladieb s akordickými značkami v ľavej ruke viesť žiaka k používaniu obrátov akordov (čo najmenej skokov v ľavej ruke!), • Výber zvukových vzoriek (VOICE), výber štýlu (STYLE). • Funkcie ovládania automatického hudobného sprievodu: Acmp On/Off, Start/Stop. • Durové stupnice do 2# a 2b a molové stupnice do 2# a 2b - hra kvintakordu s obrátmi tenuto, malý rozklad. • Hra akordov s použitím základnej polohy i obrátov (dur, mol,) v min. rozsahu tónin 1# - 1b. 	<p>Start/Stop,</p> <ul style="list-style-type: none"> • reprodujú stupnice, akordy a etudy v súlade s obsahovými štandardmi 2. ročníka, • interpretujú jednoduché skladby s prvkami polyfónie s použitím zvukovej banky keyboardu (organ, čembalo), • interpretujú jednoduché detské piesne populárnej hudby s využitím funkcií automatického aranžéra, zvukovej banky a základných technických funkcií, • interpretujú 		
--	--	---	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> • Etudy – prstová technika, hra dvojhmatov. Inštruktívne skladby na zdokonalenie nástrojovej techniky. • Jednoduchá skladba s prvkami polyfónie – melodická linka v pravej alebo ľavej ruke s použitím zvukovej banky keyboardu (organ, čembalo). • Jednoduché detské piesne populárnej hudby s využitím funkcií automatického aranžéra, zvukovej banky a základných technických funkcií v min. rozsahu durových a mólových tónin 1# - 1b. • Hra (tanečných) štýlov s použitím automatického aranžéra: polka, valčík, pop • Jednoduché klavírne úpravy tanečných piesní (s použitím oboch rúk). Jednoduché prednesové skladby. • Rytmické útvary: pravidelný, bodkovaný rytmus. • Počúvanie základných hudobných žánrov tanečnej hudby (polka, valčík, beat). • Rozvíjanie sluchovej kontroly pri počúvaní a vlastnej interpretácii. 	<p>tanečné štýly s použitím automatického aranžéra,</p> <ul style="list-style-type: none"> • interpretujú jednoduché klavírne úpravy tanečných piesní (s použitím oboch rúk), • interpretujú jednoduché prednesové skladby, • interpretujú skladby s pravidelnými, bodkovanými rytmickými útvary, • rozlišujú hudobné žánre tanečnej hudby (polka, valčík, beat), • kontrolujú sa sluchovo pri vlastnej interpretácii, • interpretujú ľudové piesne v rozsahu tónin v 		
--	---	---	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> • Tvorba sprievodu k ľudovým piesňam v rozsahu tónin v nadväznosti na zvládnuté stupnice s použitím základných harmonických funkcií (T,D). • Transpozície detských a jednoduchých ľudových piesní v tóninách v nadväznosti na zvládnuté stupnice 	<p>nadväznosti na zvládnuté stupnice s použitím základných harmonických funkcií (T,D),</p> <ul style="list-style-type: none"> • ovládajú základy transpozície detských a jednoduchých ľudových piesní v tóninách v nadväznosti na zvládnuté stupnice, • zahrajú z listu skladby primeranej náročnosti. 		
2. Hudobno - teoretické poznatky	<p>Učiť žiaka ovládať:</p> <ul style="list-style-type: none"> • hudobnú terminológiu obsiahnutú v hraných skladbách • aplikovať nacvičené stupnice v čítaní notového zápisu 	<p>Žiak si má osvojiť:</p> <ul style="list-style-type: none"> • hudobnú terminológiu obsiahnutú v hraných skladbách • aplikovať nacvičené stupnice v čítaní notového zápisu 	<p>Žiak zvládol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • hudobnú terminológiu obsiahnutú v hraných skladbách • aplikovanie stupníc v čítaní notového zápisu 	<ul style="list-style-type: none"> • práca na vyučovacej hodine • domáca úloha zameraná na precvičovanie hudobného zápisu • pochvala, povzbudenie, kritika • sebahodnotenie

Hudobný materiál :

Yamaha Portatone – Song Book

E. Spáčil: Hrajeme s Yammahou - Edy's Score 1992

V. Lichnerová: Zahraj mi pesničku (pomôcka pre vyučovanie improvizovaného sprevádzania melódií) 2. ročník

J. Mašinda: Slovenská klavírna škola

V. Patejdl: Klávesová škola Casio

A. Benthien: Nová škola hry na keyboarde

F. Emonts: Európska klavírna škola I. diel

M. Kurteva: Klavírna škola pre začiatočníkov, 1. a 2. diel

V. Lichnerová: Zahraj mi pesničku

ľudové piesne a prednesové skladby podľa schopností žiaka

Výber z klavírnej literatúry

A. Czerny: op. 599, op. 261

Kleinová, Fischerová, Müllerová: Album etud II., III.

H. Lemoine: Detské etudy

C. Gurlitt: Prvý prednes

P. I. Cajkovskij: Album pre mládež

J. S. Bach: Knižka skladieb pre A. Mm. Bachovú

D. Krížková: Prvá knižka polyfónnej hry

Skladby z väčšej formy (sonatíny a variácie)

L. van Beethoven: Sonatína F dur, G dur

J. Benda: Sonatína a mol

M. Clementi: Sonatína G dur

W. A. Mozart: Sonatína C dur, Variácie C dur

V. Polívka: Úvod do sonatín